

(ร่าง)

ระเบียบกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ....

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดแนวทางการปฏิบัติตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาและสามารถผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพเป็นไปตามกฎกระทรวงมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. .... และบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการอุดมศึกษาตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ.๒๕๖๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ วรรคสี่ และมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ และกฎกระทรวงมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. .... รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยคำแนะนำของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ..../๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ..... พ.ศ. ๒๕๖๔ จึงออกระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

๑. ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ....”

๒. ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๓. ให้ยกเลิก

๓.๑ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ ลงวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๒

๓.๒ ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๒

๓.๓ ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ ลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๒

๓.๔ ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

๔. ในระเบียบนี้

“กระทรวง” หมายความว่า กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

“ประกาศกระทรวง” หมายความว่า ประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

“สถาบันอุดมศึกษา” หมายความว่า สถาบันที่จัดการอุดมศึกษาระดับปริญญาและระดับต่ำกว่าปริญญาทั้งที่เป็นของรัฐและของเอกชน

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา

“มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา” หมายความว่า ข้อกำหนดเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวชี้วัดสำหรับใช้ในการบริหารจัดการศึกษาให้ได้ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแต่ละระดับ

“ผลลัพธ์การเรียนรู้” (Learning Outcomes) หมายความว่า ผลของการเรียนรู้ ทั้งที่เกิดขึ้นจากกระบวนการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในแต่ละระดับและคุณวุฒิการศึกษา และ/หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติ และ/หรือการเรียนรู้จริงในที่ทำงานระหว่างการศึกษา

๕. มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา มี ๓ ระดับ ๖ คุณวุฒิ ประกอบด้วย

ระดับที่ ๑ อนุปริญญา มี ๑ คุณวุฒิ ได้แก่ คุณวุฒิอนุปริญญา

ระดับที่ ๒ ปริญญาตรี มี ๑ คุณวุฒิ ได้แก่ คุณวุฒิปริญญาตรี

ระดับที่ ๓ บัณฑิตศึกษา มี ๔ คุณวุฒิ ได้แก่ คุณวุฒิประกาศนียบัตรบัณฑิต คุณวุฒิปริญญาโท คุณวุฒิประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง และคุณวุฒิปริญญาเอก

๖. ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามคุณวุฒิแต่ละระดับ ประกอบด้วย ๓ ด้าน ได้แก่

๖.๑ ความรู้ (Knowledge) หมายถึง สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือประสบการณ์ที่เกิดจากหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยความรู้เชิงวิชาการ ความรู้เชิงวิธีการ และความรู้เชิงเหตุผลที่เหมาะสมกับคุณวุฒิการศึกษาของหลักสูตร

๖.๒ ทักษะ (Skills) หมายถึง ความสามารถในการทำงาน หรือการปฏิบัติงาน (ซึ่งเกิดจากการฝึกฝน ลงมือทำ หรือทำซ้ำอย่างต่อเนื่อง) ครอบคลุมความสามารถในการปฏิบัติงานเฉพาะศาสตร์ตามสาขาที่เรียน และความสามารถทั่วไปเพื่อการพัฒนาตนเองและการพัฒนางาน

๖.๓ ลักษณะบุคคล (Character) หมายถึง บุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย ค่านิยม หรือท่าทีที่แสดงออกผ่านพฤติกรรม หรือการกระทำที่สะท้อนสมบัติเฉพาะตน และแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม ซึ่งสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของหลักสูตร สถาบันอุดมศึกษา และประเทศชาติ และความสามารถในการอยู่ร่วมกันหรือทำงานร่วมกับผู้อื่นในชีวิตจริง

ทั้งนี้ ผลลัพธ์การเรียนรู้แต่ละระดับคุณวุฒิ ให้เป็นไปตามเอกสารแนบท้ายระเบียบนี้

๗. องค์ประกอบและตัวชี้วัดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามคุณวุฒิแต่ละระดับ ซึ่งเป็นข้อมูลที่แสดงหรือบอกรู้ว่าผลลัพธ์การเรียนรู้บรรลุผลตามที่กำหนดไว้ในแต่ละระดับคุณวุฒิ ให้จัดทำเป็นประกาศ

๘. สถาบันอุดมศึกษาต้องพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร โดยกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้สำเร็จการศึกษาในรายละเอียดของหลักสูตร ๓ ด้าน คือ (๑) ด้านความรู้ (๒) ด้านทักษะ และ (๓) ด้านลักษณะบุคคล

โดยแตกต่างกันตามคุณวุฒิแต่ละระดับ ซึ่งต้องแสดงถึงพัฒนาการของผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ครอบคลุมทั้ง ๓ ด้านตามเอกสารแนบท้ายระเบียบนี้

ทั้งนี้ สถาบันอุดมศึกษาต้องแสดงความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ในการผลิตบัณฑิตให้ได้ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตร โดยออกแบบและพัฒนาระบบและกลไก หรือวิธีการ พร้อมหลักฐานเชิงประจักษ์เพื่อการรับรองมาตรฐานหลักสูตร

๙. สถาบันอุดมศึกษาสามารถดำเนินการพัฒนา/ปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตรตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ได้ดังนี้

๙.๑ ใช้ระเบียบนี้ เป็นแนวทางในการพัฒนา/ปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตรกรณีที่กระทรวงยังมีได้ประกาศมาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชาของระดับคุณวุฒินั้น หรือ

๙.๒ ใช้ประกาศกระทรวง เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชาของระดับคุณวุฒิที่มีผลบังคับใช้ก่อนระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับต่อไปได้ โดยต้องปรับผลลัพธ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกฎกระทรวงมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. .... เป็นแนวทางในการพัฒนา/ปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตร หรือ

๙.๓ ใช้ประกาศเรื่องมาตรฐานคุณวุฒิของแต่ละระดับ และสาขา/สาขาวิชา หรือประกาศอื่น ๆ ที่กำหนดเพิ่มเติม

๑๐. สถาบันอุดมศึกษาต้องเสนอหลักสูตรให้สภาสถาบันให้ความเห็นชอบหรืออนุมัติ และเมื่อได้รับความเห็นชอบหรือได้รับอนุมัติแล้ว ให้แจ้งต่อสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ก่อนเปิดสอน

๑๑. สถาบันอุดมศึกษาต้องออกแบบระบบการประกันคุณภาพหลักสูตร และการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ต้องแสดงหลักฐานเชิงประจักษ์ต่อสภาสถาบัน บุคลากรของสถาบัน และเผยแพร่ผลการดำเนินงานต่อสาธารณะ เพื่อแสดงความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ และความมั่นใจในกระบวนการผลิตบัณฑิตอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษาให้ได้ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิแต่ละระดับ

๑๒. คณะกรรมการมีหน้าที่กำกับ ดูแล ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา ให้บริหารจัดการและประกันคุณภาพหลักสูตรให้ได้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง

บทเฉพาะกาล

๑๓. มาตรฐานคุณวุฒิสาชา/สาขาวิชาที่ประกาศใช้อยู่แล้ว ต้องดำเนินการปรับปรุงให้เป็นไปตามกฎกระทรวงมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. .... ภายในปีการศึกษา ๒๕๖๖

หลักสูตรเดิมที่กำลังอยู่ระหว่างการปรับปรุง หรือหลักสูตรใหม่ที่อยู่ระหว่างการพัฒนาระหว่างปีการศึกษา ๒๕๖๔-๒๕๖๖ สามารถเลือกดำเนินการตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ หรือตามระเบียบฉบับนี้ได้ ทั้งนี้ ทุกหลักสูตรต้องปฏิบัติและนำไปใช้กับผู้เรียนตามระเบียบนี้ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๖๗ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ๒๕๖๔

(.....)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามคุณวุฒิแต่ละระดับ

ความรู้ (Knowledge)					
<p>ทุกระดับคุณวุฒิอุดมศึกษาจะต้องมีความรู้ที่จำเป็นและเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติหรือต่อยอดองค์ความรู้</p> <ul style="list-style-type: none"> ๑ ความรู้เชิงสาระ/หลักการ/ทฤษฎี/ปฏิบัติของหลักสูตร (fact reality) และความรู้ที่เกิดจากการเรียนรู้สิ่งใหม่ การสัมมนา การวิพากษ์ (conceptual Knowledge) ๒ ความรอบรู้ด้านต่าง ๆ (literacy) ๓ โลกทัศน์ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล 					
อนุปริญญา	ปริญญาตรี	ประกาศนียบัตรบัณฑิต	ปริญญาโท	ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง	ปริญญาเอก
<ul style="list-style-type: none"> ความรู้ที่จำเป็นและเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติหรือต่อยอดองค์ความรู้ ความสามารถในการนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติ 	<ul style="list-style-type: none"> ความรู้ที่จำเป็นและเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติหรือต่อยอดองค์ความรู้ ความสามารถในการปรับใช้ความรู้ในการทำงาน 	<ul style="list-style-type: none"> ความรู้ที่จำเป็นและเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติหรือต่อยอดองค์ความรู้ ความสามารถในการเชื่อมโยงการเรียนรู้สู่วิชาชีพ 	<ul style="list-style-type: none"> ความรู้ที่จำเป็นและเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติหรือต่อยอดองค์ความรู้ ความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ที่นำไปสู่การค้นพบหรือการสร้างสิ่งใหม่ที่เผยแพร่ได้ 	<ul style="list-style-type: none"> ความรู้ที่จำเป็นและเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติหรือต่อยอดองค์ความรู้ ความสามารถในการเชื่อมโยงและสร้างความรู้ใหม่เชิงปฏิบัติ ในการแก้ปัญหาทางวิชาชีพแบบองค์รวม และเป็นที่ยอมรับ 	<ul style="list-style-type: none"> ความรู้ที่จำเป็นและเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติหรือต่อยอดองค์ความรู้ ความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ และการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่เชิงทฤษฎีที่นำไปสู่การแก้ปัญหาแบบองค์รวม ซึ่งเป็นที่ยอมรับและอ้างอิงได้ และหรือปรับใช้ในบริบทอื่นได้
<ul style="list-style-type: none"> หมายเหตุ : ทุกระดับคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาจะต้องมีผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านความรู้เชิงสาระ/หลักการ/ทฤษฎี/ปฏิบัติของหลักสูตร และความรู้รอบรู้ด้านต่าง ๆ (literacy) และโลกทัศน์ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล 					

ทักษะ (Skills)					
<p>ทักษะที่จำเป็นเฉพาะศาสตร์ ทักษะการเรียนรู้ และทักษะทั่วไป ซึ่งครอบคลุมทักษะส่วนบุคคล และทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นที่นำไปสู่การพัฒนางาน วิชาชีพ การดำรงชีวิตและการทำงานเพื่อสร้างสรรค์องค์กร และสังคม ซึ่งเหมาะสมกับการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล</p> <p>ทั้งนี้ หลักสูตรต้องกำหนดทักษะที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์ของตนเองซึ่งควรสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของหลักสูตรและสถาบัน โดยมีระดับคุณภาพสำหรับแต่ละคุณวุฒิ</p> <p>ตัวอย่างทักษะ : ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (Inquiry skills, self-learning skills) การคิดเชิงวิเคราะห์ (Critical thinking) การแสดงเหตุผล (Reasoning) ความคิดสร้างสรรค์ (creativity) การเรียนรู้ (learning) การสื่อสาร (Communication skill) ความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม (Networking collaboration / teamwork) ความเป็นผู้นำ (leadership) ทักษะผู้ประกอบการ (Entrepreneur) การแก้ไขปัญหา (Problem solving) ทักษะการประกอบอาชีพ ทักษะการอยู่ร่วมกับผู้อื่น การทำงานที่หลากหลาย (multi tasking skill)</p>					
อนุปริญญา	ปริญญาตรี	ประกาศนียบัตรบัณฑิต	ปริญญาโท	ประกาศนียบัตรบัณฑิต ชั้นสูง	ปริญญาเอก
<p>ทักษะการทำงานได้อย่างถูกต้องตามแนวปฏิบัติที่กำหนด (คล่องแคล่ว รวดเร็ว และเป็นธรรมชาติ)</p>	<p>ทักษะการทำงานด้วยความเข้าใจในกระบวนการทำงาน</p>	<p>ทักษะการทำงานด้วยความมุ่งมั่นพัฒนากระบวนการคิดและปฏิบัติงานที่ให้ผลดีกว่าเดิม</p>	<p>ทักษะการทำงานด้วยความมุ่งมั่นพัฒนากระบวนการคิดและปฏิบัติงานที่ให้ผลดีกว่าเดิม</p>	<p>ทักษะการทำงานด้วยความคิดสร้างสรรค์หรือวิธีปฏิบัติใหม่ที่ทำให้ผู้อื่นถือเป็นแนวปฏิบัติตามได้</p>	<p>ทักษะการทำงานด้วยความคิดสร้างสรรค์หรือวิธีปฏิบัติใหม่ที่ทำให้ผู้อื่นใช้ในการอ้างอิงได้</p>
<p>หมายเหตุ : ความสามารถทั่วไป เป็นความสามารถในการคิด และปฏิบัติ เพื่อการพัฒนาตนเองและการพัฒนางาน การศึกษาในระดับอนุปริญญา จะเน้นที่ความสามารถในการปฏิบัติมากกว่าการคิด ในขณะที่การศึกษาในระดับที่สูงขึ้น จะเน้นความสามารถในการคิดมากกว่าการปฏิบัติ</p>					

ลักษณะบุคคล (Character)

หลักการกำหนดลักษณะของบุคคลแต่ละหลักสูตร ต้องผ่านกระบวนการออกแบบหลักสูตรที่ต้องสร้างอัตลักษณ์ของหลักสูตร ซึ่งต้องอิงอัตลักษณ์ของแต่ละสถาบัน และของประเทศ การกำหนดมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาครั้งนี้จะไม่ได้กำหนดลักษณะบุคคลให้กับหลักสูตรในแต่ละระดับปฏิบัติ แต่หลักสูตรต้องกำหนดขึ้นเอง และมีระบบการประกันคุณภาพให้ได้ผลลัพธ์ด้านลักษณะบุคคลตามที่หลักสูตรกำหนด

หลักสูตรอาจจะกำหนดลักษณะบุคคลเป็นบุคลิกภาพ หรือลักษณะนิสัย หรือค่านิยม หรือพฤติกรรมเฉพาะเพียงด้านใดด้านหนึ่งที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะบุคคล สิ่งที่จะต้องกำหนดในลักษณะบุคคลคือการกำหนดนิยามสำหรับลักษณะบุคคลแต่ละด้าน และมีโครงสร้างของการวัดและประเมินที่หลักสูตรต้องออกแบบและพัฒนาเอง

แนวปฏิบัตินี้ให้อิสระในการออกแบบหลักสูตรที่สะท้อนผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านลักษณะบุคคล และวิธีการวัดและประเมิน โดยลักษณะเดียวกันที่อยู่ในหลักสูตร ที่ต่างกันอาจจะมีโครงสร้างขององค์ประกอบการวัดที่เหมือนหรือต่างกันได้ แต่ควรจะมีวิธีการวัดหรือเครื่องมือวัดที่เป็นรูปธรรม หรือกำหนดตัวชี้วัดลักษณะบุคคลเป็น ตัวแปรแทน (proxy) ตัวอย่างเช่น

- บุคคลที่เป็นจิตอาสา ประเมินจากหลักฐานพฤติกรรมความเป็นจิตอาสา หรือการทำประโยชน์ต่อสังคม
- นิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียนประเมินจากพฤติกรรมการอ่านหรือติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
- ความเป็นบุคคลผู้เรียนรู้ ประเมินจากหลักฐานผ่านการฝึกอบรม การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเข้าร่วมประชุมวิชาการ การเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ ทั้งนี้ หลักสูตรควรคำนึงถึงความสอดคล้องกับระดับคุณวุฒิด้วย
- ผู้ยึดมั่นค่านิยมจิตสำนึกสิ่งแวดล้อม ประเมินจากพฤติกรรมการรักษาสิ่งแวดล้อม
- ผู้ยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ ประเมินจากพฤติกรรมที่แสดงออกถึงจิตสำนึก ความศรัทธาในอาชีพ การปฏิบัติทางวิชาชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เป็นกลาง และเคารพต่อกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของวิชาชีพ
- ความเป็นผู้ประกอบการ ประเมินจากลักษณะบุคคลที่เป็นผู้มีความรับผิดชอบ มีภาวะผู้นำ กล้าตัดสินใจ